Examenul national de bacalaureat 2023 Proba E. d) Chimie anorganică

Model

• Toate subjectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.

• Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Subjectul A

Itemii de la 1 la 10 se referă la substante, ale căror formule chimice notate cu litere de la (A) la (F), sunt prezentate mai jos:

(A) NaCl

(B) Cl₂

(C) [Cu(NH₃)₄](OH)₂

(D) HCI

(E) H₂O

Pentru fiecare item, notați pe foaia de examen numărul de ordine al itemului însoțit de litera corespunzătoare răspunsului corect. Fiecare item are un singur răspuns corect.

1. Substantele formate din molecule sunt în număr de:

a. 4:

c. 2:

b. 3:

d. 1.

2. Elementul chimic comun din compoziția substanțelor (A), (B) și (D):

a. apartine blocului s de elemente;

b. are caracter metalic;

3. Despre substanta (C) este adevărat că:

a. este reactivul Tollens:

b. ionul său metalic central este monovalent:

4. Despre substanta (A) este adevărat că:

a. este dură, dar casantă;

b. conduce curentul electric în stare solidă;

5. Este fals că:

a. (B) *nu* reactionează cu apa;

b. (D) are electroni neparticipanti în moleculă;

6. Se consideră ecuatiile reactiilor:

 $Cu + Cl_2 \rightarrow CuCl_2$ **(I)**

NaOH + HCl → NaCl + H₂O (II)

(F) N₂

c. este mai puţin reactiv decât bromul; d. este mai putin reactiv decât fluorul.

c. liganzii sunt ionii hidroxid;

d. sarcina ionului complex este +2.

c. se dizolvă în solvenți nepolari;

d. soluția sa apoasă este dulce.

c. (E) este solidă la temperaturi negative;

d. (F) are o legătură covalentă triplă în moleculă.

 $2NaOH + Cl_2 \rightarrow NaClO + NaCl + H_2O$ (IV) $2Na + O_2 \rightarrow Na_2O_2$

Au loc cu transfer de electroni:

a. două reactii;

b. o reactie:

d. trei reactii. 7. O soluție apoasă a substanței (D), de concentrație 0,01 M, are:

a. pH = 2; **b.** pH = 7; **c.** pH = 10; **d.** pH = 11.

c. patru reactii;

8. În cristalele substanței (A), fiecare ion pozitiv este înconjurat în imediata sa vecinătate, de:

a. un ion negativ: c. patru ioni negativi; **b.** trei ioni negativi; **d.** şase ioni negativi.

9. În 33,2 g de substanță (C), sunt:

a. 1,12 g de azot; **b.** 2,8 g de hidrogen; **c.** 4,6 g de oxigen; **d.** 18,2 g de cupru.

10. Există aceeasi masă de clor în:

a. 1 mol (A) si 2 mol (D);

c. 5,85 g (A) si 3,65 g (D);

b. 2 mol (A) si 1 mol (D);

d. 17,55 g (A) și 7,3 g (D).

30 de puncte

Subjectul B

Citiți următoarele enunțuri. Dacă apreciați că enunțul este adevărat scrieți, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunţului și litera A. Dacă apreciați că enunţul este fals scrieţi, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunţului şi litera F.

- 1. Într-un orbital pot exista simultan maxim doi electroni cu spinul opus.
- 2. Ionul de sodiu este izoelectronic cu atomul de neon.
- 3. La dizolvarea acidului clorhidric în apă au loc interactiuni dipol-dipol.
- 4. În pila Daniell puntea de sare asigură contactul electric dintre soluții.
- 5. Dizolvarea hidroxidului de sodiu în apă este un fenomen exoterm.

10 puncte

SUBIECTUL al II-lea (25 de puncte)

Subjectul C

- Numărul de masă al unui atom este 73. Știind că atomul are în nucleu 41 de neutroni, determinați numărul de protoni, respectiv de electroni ai acestuia.

 2 puncte
- **2. a.** Atomul unui element chimic (E) are în învelișul electronic cinci substraturi ocupate cu electroni și trei electroni de valență. Scrieți configurația electronică a atomului elementului (E).
 - **b.** Notați poziția în Tabelul periodic (grupa, perioada) a elementului (E).

4 puncte

- Modelați formarea legăturii chimice în molecula de clor, utilizând simbolul elementului chimic şi puncte pentru reprezentarea electronilor.

 2 puncte
- **4. a.** Modelaţi procesul de ionizare a atomului de sulf, utilizând simbolul elementului chimic şi puncte pentru reprezentarea electronilor.
 - b. Notati caracterul chimic al sulfului.

3 puncte

5. Se amestecă 300 mL soluție de hidroxid de sodiu de concentrație 0,2 M cu 200 mL soluție de hidroxid de sodiu de concentrație 0,6 M cu și cu apă distilată. Se obțin 600 mL de soluție (S), de concentrație **x** M. Determinați valoarea concentrației molare necunoscute, **x**.

4 puncte

Subjectul D

- 1. Permanganatul de potasiu reacționează cu clorura de cupru(I) în mediu acid. Ecuația reacției care are loc este: ...KMnO₄ + ...CuCl + ...HCl → ...KCl + ...MnCl₂ + ...CuCl₂ + ...H₂O.
 - a. Scrieți ecuațiile proceselor de oxidare, respectiv de reducere, care au loc în această reacție.
 - b. Notați rolul clorurii de cupru(I) (agent oxidant/agent reducător).

3 puncte

2. Notați coeficienții stoechiometrici ai ecuației reacției de la punctul 1.

1 punct

3. a. Scrieți ecuația reacției care are loc la electroliza unei soluții apoase de clorură de sodiu.

b. Calculați volumul de hidrogen, exprimat în litri, măsurat în condiții normale de temperatură și de presiune, obținut din 23,4 g de clorură de sodiu, la un randament al reacției de 95%. **6 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (25 de puncte)

Subjectul E

1. Ecuația termochimică a reacției de obținere a clorului prin oxidarea acidului clorhidric, este:

$$4HCl(g) + O_2(g) \rightarrow 2Cl_2(g) + 2H_2O(g) + 114 \text{ kJ}.$$

Calculați entalpia molară de formare standard a acidului clorhidric, exprimată în kilojouli pe mol, utilizând ecuația termochimică a reacției de oxidare a acestuia și entalpia molară de formare standard: $\Delta_f H^0_{H2O(g)} = -241,6$ kJ/mol.

3 puncte

- **2.** Determinați căldura, exprimată în kilojouli, care se obține dacă se oxidează 7,3 g de acid clorhidric. Utilizați informatii de la **punctul 1**. **3 puncte**
- 3. Pentru încălzirea a 2 kg de apă au fost necesari 418 kJ, căldură obținută la arderea unui combustibil. Determinaţi variația de temperatură, exprimată în grade Celsius, înregistrată la încălzirea apei. Se consideră că nu au avut loc pierderi de căldură.
 3 puncte
- **4.** Aplicați legea lui Hess pentru a determina variația de entalpie Δ_r H⁰, a reacției:

$$4HCl(g) + O_2(g) \rightarrow 2Cl_2(g) + 2H_2O(g)$$
,

 Λ : H^0

în functie de valorile entalpiilor reactiilor redate de ecuatiile termochimice:

(1) $H_2(g) + Cl_2(g) \rightarrow 2HCl(g)$, (2) $H_2(g) + 1/2O_2(g) \rightarrow H_2O(l)$, $\Delta_{r}H_{1}^{\circ}$

 $\begin{array}{ll} H_2(g) + 1/2O_2(g) \rightarrow H_2O(l), & \Delta H_2^{\circ} \\ H_2O(g) \rightarrow H_2O(l) & \Delta H_2^{\circ} \end{array}$

(3) $H_2O(g) \rightarrow H_2O(l)$, ΔH_3° . 4 puncte

5. Scrieți formulele chimice ale substanțelor: NaClO₄(s), CsClO₄(s) și KClO₄(s), în sensul creșterii stabilității acestora, utilizând entalpiile molare de formare standard:

 $\Delta_f H^0$ NaClO₄(s) = -383,3 kJ/mol, $\Delta_f H^0$ CsClO₄(s) = -443,1 kJ/mol și $\Delta_f H^0$ KClO₄(s) = -432,8 kJ/mol.

2 puncte

Subjectul F

1. Scrieti ecuatia reacției de ionizare a acidului clorhidric, în soluție apoasă.

2 puncte

2. La încălzire, oxidul de etenă se descompune în metan și monoxid de carbon. Ecuația reacției care are loc este: $C_2H_4O(q) \rightarrow CH_4(q) + CO(q)$.

La 415 °C, au fost înregistrate următoarele date experimentale:

Experimentul	$[C_2H_4O]$ (mol·L ⁻¹)	v (mol·L ⁻¹ ·s ⁻¹)
1	4,275·10 ⁻³	8,76·10 ⁻⁷
2	2,850·10 ⁻³	5,84·10 ⁻⁷

Determinati ordinul de reactie.

3 puncte

3. a. Într-o incintă închisă se află 7 mol de heliu la 1,4 atm și 227 °C. Calculați volumul heliului din incintă, exprimat în litri.

b. Determinați masa de apă, care conține 9,033 · 10²² molecule, exprimată în grame.

5 puncte

Numere atomice: N- 7; Ne- 10; Na- 11; S- 16; Cl- 17. **Mase atomice**: H- 1; N- 14; O- 16; Na- 23; Cl- 35,5; Cu- 64. **Volumul molar (condiții normale):** $V = 22,4 \text{ L} \cdot \text{mol}^{-1}$. **Căldura specifică a apei:** $c = 4,18 \text{ kJ} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$.

Constanta molară a gazelor: $R = 0.082 L \cdot atm \cdot mol^{-1} \cdot K^{-1}$.

Numărul lui Avogadro: $N = 6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$.

Probă scrisă la chimie anorganică